

توراه اور • پاراشاها בראשית • مامار 9

יבל הוא היה אבי יושב אהל ומקנה

«یابل - پدر ساکنان خیمه‌ها بود»

هر صعودی به مرتبه‌ای بالاتر از راه «سرود» می‌گذرد: از خودنهی‌گری (بی‌سول، bittul)؛ همان‌گونه که دانه باید بیوسد تا جوانه بزند. یوبل با چنگش همان سرود است؛ یابل، «پدر ساکنان خیمه‌ها و دام‌ها»، سرچشمه آن است: نوری فراگیر و فراتر از هر تقسیم، که می‌توان آن را حتی به فرودست‌ترین چیزها فروکشید.

تقدیم به افتخار

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

پدر ربه، رب لیوی ییتسחק

LikuteiTorah.com

پاراشای حسیدی

/likuteitorah.com/fa/torah-ohr/bereishis/9

مقصود اصلی

هر صعودی به مرتبه‌ای بالاتر از راه «سرود» می‌گذرد: از خودنهی‌گری (ביטול, bittul)؛ همان‌گونه که دانه باید بپوسد تا جوانه بزند. یوبل با چنگش همان سرود است؛ یابل، «پدر ساکنان خیمه‌ها و دام‌ها»، سرچشمه آن است: نوری فراگیر و فراتر از هر تقسیم، که می‌توان آن را حتی به فرودست‌ترین چیزها فروکشید.

در هر بخش: متن عبری، سپس ترجمه، و پس از آن توضیحی کوتاه زیر خطی طلایی. شماره‌های کوچک در متن عبری، یادداشتهای پایان متن هستند.

خلاصه مامار

این **מאמר** (maamar)، آیات مربوط به پسران لامک (למך)، یابل (יבל) و یوبل (יובל)، را از دریچه عبارت می‌شنا می‌خواند: «همه دارندگان سرود (שיר, shir) با سرود بیرون می‌روند»؛ و **שיר** را به معنای «سرود» می‌گیرد. سرود همان **ביטול** است: خودنهی‌گری «چیزبودگی» موجود انسان؛ هیچ‌چیز به مرتبه‌ای نو صعود نمی‌کند مگر آن‌که نخست «هیچ» شود، همان‌گونه که دانه باید پیش از روییدن بپوسد. ارواح و فرشتگان تنها با کنارگذاشتن ادراک نخستین خود می‌توانند از آن به ادراکی بزرگتر صعود کنند؛ این همان «ستونی» است که باغ‌های عدن فرودین و برین را به هم پیوند می‌دهد و نیز علت همراهی سرود با قربانی‌های بیت‌همیقداش است. خودنهی‌گری مراتب دارد: سرودی ساده از خودفرونیادگی محض، و سرودهای دوگانه، سه‌گانه و چهارگانه که با عشق و هیبت (**אהבה** و **יראה**, ahavah veyirah) و شفقت درآمیخته‌اند؛ این مراتب با رنگ‌های ستون، چهار باد و گردش روزانه خورشید تصویر می‌شوند. یوبل، «آن‌که می‌رساند»، همین سرودی است که انسان را به بالا می‌برد. یابل سرچشمه آن است: «خیمه‌ای» که **ה'** برای خورشید برپا کرد؛ نوری فراگیر که همه‌چیز در آن درهم می‌آمیزد و چون بالا و پایینی ندارد، حتی تا «دام» نیز فرو می‌رسد؛ همان‌گونه که یعقوب (**יעקב**)، که در خیمه‌ها ساکن بود، آن مرتبه والا را به شبانی خود کشاند.

طرح کلی

1	سرود، راه صعود	11-2
«همه دارندگان سرود با سرود بیرون می‌روند»: هر صعودی مستلزم کنارگذاشتن خود و ادراک کنونی است؛ مانند دانه‌ای که پیش از روییدن می‌پوسد. این همان ستونی است که باغ‌های عدن را به هم پیوند می‌دهد و علت سرود در قربانی‌هاست.		
2	مراتب سرود	31
سرود ساده، دوگانه، سه‌گانه و چهارگانه: خودنهی‌گری محض، یا خودنهی‌گری آمیخته با عشق و هیبت و عواطفی دیگر؛ این مراتب با رنگ‌های ستون، چهار باد و مسیر خورشید تصویر می‌شوند.		
3	یوبل: چنگی که به بالا می‌برد	41
یوبل، از معنای «رساندن»، سرودی است که روح را به بالا می‌برد.		
4	یابل: خیمه و دام	51
«خیمه» نوری فراگیر و سرچشمه خودنهی‌گری است؛ چون فراتر از تقسیم است، حتی تا «دام» نیز فرو می‌رسد، چنان‌که یعقوب خیمه‌نشین شبان شد.		

سرود שיר

در این **מזמור**، خودنفی‌گری‌ای که به واسطه آن روح یا فرشته از مرتبه کنونی خود می‌گذرد و به مرتبه‌ای بالاتر صعود می‌کند.

خودنفی‌گری «چیزبودگی» ביטול היש

کنارگذاشتن خود و فهم موجود؛ «چیز» تازه و بزرگ‌تری فقط از حالت «هیچ» پدید می‌آید.

ستون میان باغ عدن فرودین و باغ عدن برین **למוד שבין ג"ע** **התחתון לג"ע העליון**

ستونی در زوهر (זהר) که ارواح به واسطه آن از باغ عدن فرودین به باغ عدن برین صعود می‌کنند؛ در اینجا، خودِ حالت **ביטול** است.

سرود ساده، دوگانه، سه‌گانه و چهارگانه **שיר פשוט, כפול,**

משולש, מרובע

مراتب خودنفی‌گری: خودفرونهاگی محض، یا خودفرونهاگی آمیخته با یک، دو یا چند عاطفه، مانند عشق، هیبت و شفقت.

نور فراگیر **מקיף**

نوری که به جای واردشدن به درون، احاطه می‌کند و نمادش «خیمه» است؛ این نور فراتر از تقسیم است، همه‌چیز را درهم می‌آمیزد و از این رو می‌توان آن را حتی تا پایین‌ترین مراتب فروکشید.

سرود، راه صعود

1 **יבל הוא^{1,2} היה אבי³ יושב אהל ומקנה. ושם אחיו יובל הוא היה אבי כל תופש כנור ועוגב. הנה ארז"ל**
[אמרו רבותינו זכרונם לברכה] **כל בעלי השיר יוצאין בשיר⁴ כו'.**

«ياوال (יבל) پدر کسانی بود که در خیمه‌ها سکونت دارند و [دام] نگه می‌دارند؛ و نام برادرش یووال (یوبل) بود؛ او پدر همه کسانی بود که چنگ و نی می‌نوازند.» اکنون، حکیمان ما، که یادشان گرامی باد، گفته‌اند: «همه دارندگان آواز (שיר, shir) با آواز بیرون می‌روند»، و جز این.

مَآمار با آیاتی دربارهٔ پسرانِ لیخ (למדך) آغاز می‌شود: یاوال، «پدر کسانی که در خیمه‌ها سکونت دارند و [دام] نگه می‌دارند»، و برادرش یووال، «پدر همه کسانی که چنگ و نی می‌نوازند». سپس به میشنا (משנה, Mishnah) استناد می‌کند که دربارهٔ حیواناتی است که در شب‌ها می‌توانند بیرون بروند: «همه آن‌ها که شیر (שיר, shir) دارند، با شیر بیرون می‌روند». در میشنا، شیر یقه‌ای زنجیری است؛ اما آلتز ربه این واژه را در معنای دیگرش، یعنی «آواز»، می‌خواند.

פי' שכל בחי' העלאה ממהות למהות כמו מג"ע [מגן עדן] התחתון לג"ע [לגן עדן] העליון וכדומה הוא ע"י
השיר שהוא בחי' בטול היש

مقصود این است که هر فراز از یک حالت وجود به حالتی دیگر – مانند فراز از باغ عدن فرودین به باغ عدن برین، و مانند آن – به واسطهٔ آواز صورت می‌گیرد؛ آواز مرتبهٔ خودنهی‌گری (ביטול, bittul) نسبت به «چیزبودگی» (היש, hayesh) است.

او توضیح می‌دهد که هر صعود از مرتبه‌ای از وجود به مرتبه‌ای بالاتر – برای نمونه، صعود نفس از باغ عدن فرودین به باغ عدن برین – از راه «آواز» صورت می‌گیرد؛ و آواز، خودنهی‌گری نسبت به «چیزبودگی» (ביטול היש, bittul hayesh) است؛ کنار گذاشتن وجود و خودآگاهی خویش.

וכנודע שלא יוכל להתהוות מיש ליש⁵ אא"כ [אלא אם כן] נעשה היש תחילה בחי' אין אז יוכל להתהוות
ממנו יש אחר בתוס' [בתוספת] ברכה.

چنان‌که دانسته است، «چیزی» نمی‌تواند از «چیزی» پدید آید، مگر آن‌که آن «چیز» نخست به حالت «هیچ» درآید؛ آن‌گاه «چیزی» دیگر می‌تواند از آن، با برکتی افزون، پدید آید.

قاعده‌ای کلی است؛ تا هنگامی که چیزی همان چیزی است که هست، چیز تازه‌ای از آن پدید نمی‌آید؛ نخست باید به حالت «هیچ» درآید، و آن‌گاه وجودی تازه و برتر می‌تواند از آن پدید آید، «با برکتی افزون».

כמשל הגרעין הנזרע בארץ שצריך להיות נרקב בארץ⁶ ואח"כ יכול לצמוח מזה הרבה גרעינים⁷.

این مانند دانه‌ای است که در زمین کاشته می‌شود؛ باید در زمین بپوسد و سپس دانه‌های بسیار می‌توانند از آن برویند.
دانه‌ای که در زمین کاشته می‌شود، این مطلب را روشن می‌کند: نخست باید تجزیه شود و صورت خود را از دست بدهد؛ تنها پس از آن است که گیاهی حامل دانه‌های بسیار می‌تواند از آن بروید.

2 וכמו"כ [و כמו כן] למעלה בנשמות ומלאכים כדי שיהיה לו עלייה בתוספת השגה צריך מקודם להיות

בבחי' בטول היש והשגה ראשונה⁷ שהיה לו ואח"כ יכול לעלות השגה יותר גדולה

همچنین در بالا، در مورد ارواح و فرشتگان، برای آن‌که کسی با افزودن ادراک به مرتبه‌ای بالاتر صعود کند، باید نخست در وضعیت خودنهی‌گری (بی‌تول، bittul) نسبت به وجود مستقل (יש، yesh) و نیز نسبت به نخستین ادراکی که داشته قرار گیرد؛ سپس می‌تواند به ادراکی بزرگ‌تر صعود کند.

همین قاعده درباره ارواح و فرشتگان بالا نیز صادق است: برای صعود به ادراکی بزرگ‌تر از الوهیت، باید نخست وجود خود و ادراکی را که پیش‌تر داشته کنار نهد؛ تنها پس از آن می‌تواند به ادراکی بزرگ‌تر صعود کند.

וזהו בחי' עמוד שבין ג"ע [גן עדן] התחתון לג"ע [לגן עדן] העליון^{8,9} הוא בחי' בטול כנ"ל

و این همان مرتبه ستون میان باغ عدن تحتانی و باغ عدن فوقانی است: این مرتبه بی‌تول است، چنان‌که پیش‌تر گفته شد.
معنای «ستونی» که در زوهار (זהר) باغ‌های عدن تحتانی و فوقانی را به هم می‌پیوندد همین است: ستونی که ارواح به واسطه آن صعود می‌کنند، همان حالت خودنهی‌گری است.

וזהו כל בעלי השיר יוצאין בהשגתם ونמשכים לעלות למעלה ע"י השיר ולכן בשעת הקרבת הקרבן

היה צריך להיות ג"כ שיר¹⁰

و این معنای «همه صاحبان آواز بیرون می‌روند» – در ادراکشان – و «کشیده می‌شوند» تا به واسطه آواز به بالا صعود کنند است. از این رو، هنگام تقدیم قربانی نیز باید آواز باشد،

پس «همه آنانی که آواز دارند بیرون می‌روند» – یعنی از ادراک کنونی خود فراتر می‌روند – و «کشیده می‌شوند» تا به واسطه آواز به بالا صعود کنند. از همین رو، هنگام تقدیم قربانی‌ها در معبد نیز آواز همراه آن‌ها بود.

כי ענין הקרבנות הוא העלאה ממטה למעלה אשה ריח ניחות¹¹ וצריך לזה ג"כ בחי' שיר בחי' בטול

כנ"ל שיוכל להתעלות:¹²

زیرا معنای قربانی‌ها صعودی از پایین به بالاست: «قربانی آتشین، رایحه‌ای خوشایند»؛ و برای این کار نیز باید مرتبه آواز، یعنی مرتبه بی‌تول، چنان‌که پیش‌تر گفته شد، وجود داشته باشد تا قربانی بتواند صعود کند.

قربانی صعودی از پایین به بالا است («قربانی آتشین، رایحه‌ای خوشایند») و صعود به آواز، یعنی خودنهی‌گری، نیاز دارد.

مراتبِ سرود

3 והנה יש שיר פשוט ושיר כפול¹³ וכנודע שבהעמוד יש ג' גווני¹⁴ חיור וסומק שהוא בחי' חו"ג [חסד

וגבורה] וירוק בחי' התכללות כו'. כי הנה בבחי' בטול יש הרבה מדרגות.

اکنون، سرودِ ساده و سرودِ دوگانه هست. چنانکه معروف است، ستون سه رنگ دارد: سفید و سرخ، که مهر (חסد، Chesed) و قید و سخت‌گیری (גבורה، Gevurah) هستند، و سبز، که مرتبهٔ درهم‌آمیزی است و غیره. زیرا در مرتبهٔ خودنهی‌گری (بیטול، bittul) مراتب بسیاری وجود دارد.

خودنهی‌گری مراتب بسیاری دارد، و سرود نیز چنین است. آلتِ ربه میان سرودِ «ساده» و «دوگانه» تمایز می‌گذارد و به یاد می‌آورد که ستونِ باغ عدن سه رنگ دارد: سفید (مهر)، سرخ (قید و سخت‌گیری) و سبز، که این دو را درهم می‌آمیزد.

יש בחי' בטול פשוט נקודה אחת בחי' יו"ד ויש בחי' בטול שנכלל בזה גם מדות בחי' אהבה או יראה וכו' וכן בחיצוניות המדות שהן חו"ג [חסד וגבורה] יש התכללות ג"כ חסד שבגבורה

مرتبه‌ای از خودنهی‌گری ساده هست: نقطه‌ای یگانه، مرتبهٔ حرفِ یود (י"ד, Yud)؛ و مرتبه‌ای از خودنهی‌گری هست که در آن صفاتِ عاطفی (مדות, middos) نیز گنجانده شده‌اند—مرتبهٔ عشق یا هیبت و غیره. همچنین در بُعدِ بیرونی (חיצוניות, chitzoniyyus) صفاتِ عاطفی، یعنی مهر و قید و سخت‌گیری، نیز درهم‌آمیزی وجود دارد: مهر در دلِ قید و سخت‌گیری،

ساده‌ترین خودنهی‌گری نقطه‌ای یگانه است، مانند حرفِ یود: فروتنی محضِ خویشتن. خودنهی‌گری کامل‌تر احساسی را نیز دربرمی‌گیرد، مانند عشق یا هیبت. حتی نموده‌ای بیرونی مهر و قید و سخت‌گیری نیز می‌توانند با هم درآمیزند، به گونه‌ای که مهر درونِ سخت‌گیری جای گیرد.

כמו המכה את בנו שהוא בחי' גבורה ונכלל בזה בחי' חסד ואהבה שמחמת אהבה רצונו להדריכו בדרך הישר ולכן מכה דייקא בנו ולא אחר כי את אשר יאהב יוכיח.

مانند کسی که پسرش را می‌زند؛ این مرتبهٔ قید و سخت‌گیری است و در آن، مرتبهٔ مهر و عشق نیز گنجانده شده است: از سرِ عشق می‌خواهد او را در راهِ راست هدایت کند، و از این‌رو به‌خصوص پسرِ خود را می‌زند، نه دیگری را؛ زیرا «آن‌که را دوست می‌دارد، توبیخ می‌کند».

پدری که پسرش را می‌زند، با سخت‌گیری رفتار می‌کند، اما از سرِ عشق و برای آن‌که او را در راهِ درست قرار دهد؛ از همین‌رو پسرِ خود را می‌زند، نه فرزندِ دیگری را. چنان‌که در امثال آمده است: «آن‌که را دوست می‌دارد، توبیخ می‌کند».

וכשהבטול הוא בטול פשוט נקרא שיר פשוט וכשיש בזה עוד מדה אחת אהבה או יראה (עמ"ש בפי' הזהר פ' קרח¹⁵ ע"פ קרואי מועד)^{16,17} נקרא שיר כפול

وقتی خودنهی‌گری، خودنهی‌گری ساده باشد، آن را سرود ساده می‌نامند؛ و وقتی یک صفت دیگر—عشق یا هیبت—نیز در آن باشد (بنگريد به آنچه درباره تفسیر زهر (زهر)، بخش قورح (קרח)، بر آیه «خوانندگان انجمن» توضیح داده شده است)، آن را سرود دوگانه می‌نامند؛

خودنهی‌گری محض «سرود ساده» است؛ خودنهی‌گری‌ای که با یک احساس، عشق یا هیبت، همراه شده باشد «سرود دوگانه» است. عبارتِ داخلِ پرانتز به توضیحِ بخشِ زهر درباره مردانِ قورح اشاره دارد که «خوانندگان انجمن» نامیده شده‌اند.

וכשיש התכללות המדות (אהוי"ר [אהבה ויראה] גם שניהם בהבטול) נק' שיר משולש ועד"ז יש ג"כ שיר מרובע¹⁸

و وقتی صفات درهم می‌آمیزند—عشق و هیبت، هر دو با هم در خودنهی‌گری—آن را سرود سه‌گانه می‌نامند؛ و به همین ترتیب، سرود چهارگانه نیز هست

وقتی عشق و هیبت هر دو با هم در خودنهی‌گری جمع شوند، آن را «سرود سه‌گانه» می‌نامند؛ و به همین ترتیب، «سرود چهارگانه» نیز می‌تواند باشد.

(عמ"ש בענין תכלת וארגמן ותולעת שני ושש¹⁹ משזר שהן התכללות ד' בחי' יחד אהוי"ר [אהבה ויראה] ורחמנות ובחי' שש הוא האהבה מוסתרת כו')²⁰

(بنگريد به آنچه درباره نیلگون، ارغوانی، سرخ لاکي و کتانِ تابیده (שש, shesh) توضیح داده شده است؛ اینها درهم‌آمیزی چهار مرتبه با یکدیگرند: عشق، هیبت و شفقت، و مرتبه کتانِ تابیده عشقِ نهفته است و غیره.)

چهار ماده پُرده‌های خیمه‌گاه—پشم نیلگون، ارغوانی و سرخ لاکي، و کتانِ تابیده (شش)—نمادِ چهار کیفیتِ درهم‌آمیخته‌اند: عشق، هیبت، شفقت و شش، یعنی عشقِ نهفته (عشقی که هر نفسِ یهودی از سرشت خود به د' دارد).

כי כארבע רוחות^{21,22} השמים פרשתי אתכם²³ שהוא התכללות מצפון לדרום ע"י הרוח המגשב מצפון לדרום

زیرا «چون چهار بادِ آسمان، شما را پراکنده ساختم»؛ این عبارت به درهم‌آمیختگی از شمال تا جنوب اشاره دارد، به واسطه بادی که از شمال به جنوب می‌وزد،

درهم‌آمیزی چهارگانه مانند «چهار بادِ آسمان» در سخنِ زکریاست: بادی که از شمال به جنوب می‌وزد، کیفیت‌های این دو جهت را با هم درمی‌آمیزد.

וכן ממזרח למערב כו' (ולפעמים יש התכללות כל הד' בחי' מזרח מערב צפון ודרום ע"י הרוח המנשב כך כו')

و نیز از شرق تا غرب و غیره؛ (و گاهی هر چهار مرتبه—شرق، غرب، شمال و جنوب—به واسطه بادی که چنین می‌وزد، با هم درمی‌آمیزند و غیره.)

باد شرق به غرب نیز همین کار را می‌کند؛ و گاهی بادی هر چهار جهت را با هم درمی‌آمیزد.

וזהו ג"כ ענין הליכת השמש ממזרח למערב הוא ג"כ ענין בטול

این نیز مسئله حرکت خورشید از شرق به غرب است: این هم مسئله خودنفی‌گری (ביטול, bittul) است؛

مسیر روزانه خورشید از شرق به غرب نیز بیانگر خودنفی‌گری است.

وهوآ בחי' נפש שבשמש שהוא בחי' השגתה ומחמת זה גוף השמש הולך תמיד בגשמיות בבחי' בטול (כמבואר בענין שמש בגבעון دوم²⁴ כו' בדרוש דחרבות צורים).^{25, 26}

و این، مرتبه نفیس درون خورشید است که همان ادراک آن است؛ و از این رو جسم خورشید پیوسته، به‌طور مادی، در حالت **بیטול** حرکت می‌کند (چنان‌که درباره «خورشید، در جبعون بایست»، و غیره، در مامار «چاقوهای سنگ چخماق» توضیح داده شده است).

این از «نفس» خورشید، یعنی ادراک آن، سرچشمه می‌گیرد و به‌واسطه آن، جسم مادی خورشید پیوسته در حالت **بیטול** حرکت می‌کند. مامار به گفتاری درباره «چاقوهای سنگ چخماق» (در سیدور، یادداشت‌های کهوت) اشاره می‌کند که در آن، سخن یهوشوع درباره «خورشید، در جبعون بایست (dom)» توضیح داده می‌شود؛ dom هم به معنای «بایست» است و هم «خاموش باش».

ויש בזה ב' דעות בהליכתה אם הוא מצד אהבה ותשוקה או מצד בטול הפשוט. ובאמת יש לפעמים בטול פשוט ולפעמים יש בזה ג"כ בחי' אהבה כנ"ל

درباره حرکت آن دو دیدگاه وجود دارد: آیا حرکتش از عشق و اشتیاق است یا از **بیטول** محض. در حقیقت، گاهی **بیטول** محض است و گاهی نیز جنبه‌ای از عشق در آن هست، چنان‌که پیش‌تر گفته شد.

درباره انگیزه حرکت خورشید دو دیدگاه وجود دارد: عشق و اشتیاق، یا **بیטول** صرف. در حقیقت، هر دو حالت رخ می‌دهد: گاهی **بیטول** محض است و گاهی **بیטول** همراه با عشق.

(וּז"ש [וזהו שכתוב] וזרח השמש^{27, 28} כו' הולך אל דרום וסובב אל צפון²⁹ כו' וכדפי' ע"ז בזהר ר"פ ויצא

שהוא להיות בחי' התכללות ד' בחי' מזרח ומערב צו"ד [צפון ודרום] כו' וזרח ובא הן מזרח ומערב):³⁰

(و این [معناي] «و خورشید طلوع می‌کند»، و غیره، «به‌سوی جنوب می‌رود و به‌سوی شمال می‌گردد»، و غیره، است؛ چنان‌که زوهار در آغاز پاراشای ویتسه درباره‌ آن توضیح می‌دهد: این برای آن است که چهار مرتبه – شرق و غرب، شمال و جنوب، و غیره – با یکدیگر درآمیزند؛ و «طلوع می‌کند» و «غروب می‌کند» همان شرق و غرب‌اند.)

کوهلت از طلوع و غروب خورشید (شرق و غرب) و رفتن آن به‌سوی جنوب و گردش آن به‌سوی شمال سخن می‌گوید. زوهار در آغاز ویتسه این آیات درباره‌ خورشید را چنین تفسیر می‌کند: خورشید هر روز از شرق بیرون می‌آید، به‌سوی جنوب و شمال می‌گردد و در غرب گرد آورده می‌شود؛ بدین‌سان، مسیر آن هر چهار جهت را به هم می‌پیوندد و «سرودی چهارگانه» را شکل می‌دهد.

بخش 3 - 41

یوبل: چنگی که به بالا می‌برد

4 وזהו ענין יובל אבי כל תופש כנור³¹ כו' פי' יובל לשון הולכה שמוביל וממשיך למעלה ע"י כנור ועוגב

בחי' שיר כנ"ל שע"י השיר הוא העלייה יוצאין בשיר³² כו'.

و این است معنای «یوبال (יובל, Yuval)، پدر همهٔ کسانی که چنگ می‌نوازند»، و مانند آن. مقصود این است: یوبال به معنای رساندن (هولכה, holachah) است؛ زیرا او از طریق چنگ و نی، مرتبهٔ سرودی را که پیش‌تر گفته شد، به بالا می‌رساند و به بالا می‌کشد؛ چراکه به‌واسطهٔ سرود، عروج صورت می‌گیرد: «با سرود بیرون می‌روند»، و مانند آن.

اکنون آیهٔ مربوط به یوبال توضیح داده می‌شود. یوبال به معنای رساندن (هولכה, holachah) گرفته می‌شود؛ نام او با موبیل (movil)، «می‌رساند»، هم‌ریشه است، زیرا او از طریق چنگ و نی – یعنی از طریق سرود، که خودنفی‌گری است – به بالا می‌رساند و به بالا می‌کشد. این همان عروج «با سرود بیرون می‌روند» است.

یابل: خیمه و دام

5 **ויבל הוא היה אבי יושב אהל³³ ומקנה³⁴ כי כתיב לשמש שם אהל בהם³⁵ פי' כדי שיהיה להשמש בחי' זו שיהיה לה בחי' בטול ותשוקה³⁶ הוא ע"י אהל בהם.**

«و یابل (یبل) پدر ساکنانِ خیمه‌ها و [نگهدارندگان] دام‌ها بود؛ زیرا نوشته شده است: «برای خورشید، خیمه‌ای در میانِ آنها نهاد.» معنایش این است: برای آن‌که خورشید این کیفیت را داشته باشد – یعنی خودنفی‌گری (ביטול, bittul) و اشتیاق – این امر از طریقِ «خیمه‌ای در میانِ آنها» حاصل می‌شود.

یابل، برادرِ دیگر، مبدأ آن خودنفی‌گری است. مزامیر می‌گوید که ה' «برای خورشید، خیمه‌ای در میانِ آنها نهاد»: خودنفی‌گری و اشتیاقِ خورشید که پیش‌تر توصیف شد، از این «خیمه» سرچشمه می‌گیرد.

אהל הוא בבחי' מקיף מלמעלה נמשך הארה זו שתהיה תמיד בבחי' בטול³⁷ וזהו בחי' יבל לשון ויבל לחמורים³⁸ שהוא ענין בלבול ותערובות

خیمه در حکمِ نورِ فراگیر (مקיף, makif) است: این تابش از بالا امتداد می‌یابد تا آن نور پیوسته در حالتِ خودنفی‌گری باشد. این مرتبهٔ یابل نیز از واژهٔ «و او به الاغ‌ها علوفه داد» (ויבל, vayavol) گرفته شده است؛ این تعبیر به آمیختگی (בלבול, bilbul) و درهم‌آمیزی اشاره دارد.

خیمه هرآنچه را درون آن است دربرمی‌گیرد؛ ازاین‌رو نمادِ نوری فراگیر (مקיף, makif) از بالاست که خورشید را پیوسته در حالتِ خودنفی‌گری نگاه می‌دارد. نام یابل تداعی‌کنندهٔ عبارتِ «او به الاغ‌ها علوفه داد» (ויבל, vayavol) است – علوفه‌ای که با هم آمیخته شده – و ازاین‌رو آن را به آمیختگی و درهم‌آمیزی (בלبול, bilbul) می‌خوانند.

פי' שהיא הארה מבחי' מקיף ששם הוא בלי התחלקות ויוכל להתערב הכל שיומשך הארה גם למטה שיוכל להיות אח"כ בחי' יובל אבי כל תופש כנור שהוא בחי' בטול כנ"ל

معنایش این است که این تابشی از مرتبهٔ نورِ فراگیر است؛ مرتبه‌ای که در آن تقسیم‌بندی وجود ندارد و همه‌چیز می‌تواند درهم‌آمیزد، تا تابش به پایین نیز امتداد یابد و پس از آن مرتبهٔ «یوبال (یوبل), پدرِ همهٔ کسانی که چنگ می‌نوازند» پدید آید؛ مرتبه‌ای از خودنفی‌گری، چنان‌که پیش‌تر گفته شد.

نورِ فراگیر فراتر از همهٔ تقسیم‌بندی‌هاست؛ ازاین‌رو همه‌چیز می‌تواند در آن «درهم‌آمیزد» و تابشِ آن حتی به پایین برسد. این امر مرحلهٔ بعدی را ممکن می‌سازد: یوبال و چنگِ او – یعنی خودنفی‌گریِ آواز.

וזהו אבי יושב אהל ומקנה שבחי' אהל הוא בחי' מקיף כנ"ל ולכן יוכל להיות גם למקנה להמשיך למטה
(כי המקיף אין בו מעלה ומטה כמ"ש ומתחת זרועות עולם)³⁹

و این معنای «پدر ساکنان خیمه‌ها و [نگهدارندگان] دام‌ها» ست: مرتبة «خیمه» همان مرتبة نور فراگیر است، چنان‌که پیش‌تر گفته شد؛ بنابراین می‌تواند برای دام‌ها نیز باشد – یعنی نور را به پایین امتداد دهد – زیرا نور فراگیر بالا و پایینی ندارد، چنان‌که نوشته شده است: «و در زیر، بازوان جاودان است.»

پس یابال «پدر ساکنان خیمه‌ها» ست – یعنی نور فراگیر – و درست به همین دلیل می‌تواند «پدر دام‌ها» نیز باشد و آن نور را به فرودست‌ترین چیزها امتداد دهد؛ زیرا نور فراگیر همه‌چیز را به یکسان دربرمی‌گیرد و «بالا» و «پایین» ندارد، چنان‌که آمده است: «در زیر، بازوان جاودان است.»

כמו יעקב שהיה רועה צאן מקל לבנה לח^{40, 41} **כו' (התכללות חג"ת [חסד גבורה תפארת] ע' [עיין] זהר ויצא)**

همانند یعقوب (یعقب)، که شبان گوسفندان بود – «چوبی از صنوبر تازه»، و غیره (درهم‌تنیدگی مهر (חסد, Chesed)، قید و سخت‌گیری (گבורه, Gevurah) و زیبایی و هماهنگی (تفארת, Tiferes)؛ بنگرید به زوهار (זהר)، ویتسه).

یعقوب نمونه این امر است: او با چوب‌هایی از صنوبر تازه، بادام و چنار، گله‌های لابان را می‌چرانید؛ زوهار اینها را آمیزه‌ای از مهر (חסد, Chesed)، قید و سخت‌گیری (گבורه, Gevurah) و زیبایی و هماهنگی (تفארת, Tiferes) می‌خواند.

שאדם אחר רועה צאן הוא רועה בגשמיות משא"כ יעקב שהיה יושב אהלים המשיך מבחי' מקיפים
להיות רועה צאן

زیرا شبانی گوسفندان برای شخصی دیگر، شبانی‌ای جسمانی است؛ اما یعقوب که «در خیمه‌ها ساکن بود»، از مرتبة نورهای فراگیر امتداد داد تا شبانی گوسفندان باشد.

شبانی معمولی از گوسفندان به شیوه‌ای صرفاً جسمانی نگهداری می‌کند؛ اما یعقوب که «در خیمه‌ها ساکن بود» – و با نورهای فراگیر پیوند داشت – از آن مرتبة والا در کار شبانی خود امتداد داد.

וזהו יושב אהל ומקנה כנ"ל⁴² **(ועמ"ש מענין יובל בפ' שלח ע"פ מקושש**^{43, 44} **ועיין עוד מענין מקנה**
בפ' ויצא ע"פ ושש שנים בצאנך^{45, 46} **כו' וע"פ ואלה המשפטים**^{47, 48} **כו'):**^{49, 50}

و این معنای «ساکنان خیمه‌ها و [نگهدارندگان] دام‌ها» ست، چنان‌که پیش‌تر گفته شد. (و بنگرید به آنچه درباره یوبال در پارشای شلاخ، بر آیه «هیزم جمع‌کن»، توضیح داده شده است؛ و نیز درباره «دام‌ها» در پارشای ویتسه، بر آیه «و شش سال برای گله‌ات»، و غیره، و بر آیه «و اینها احکام‌اند»، و غیره).

این همان معنای «ساکنان خیمه‌ها و [نگهدارندگان] دام‌ها» ست. عبارت داخلی پراتنز به گفتارهای دیگری (مزمרים) اشاره دارد: یکی درباره یوبال (پارشای شلاخ، درباره مردی که «هیزم جمع می‌کرد») و دیگری درباره «دام‌ها» (ویتسه، «شش سال برای گله‌ات» و میشپاتیم، «و اینها احکام‌اند»).

در کار بندگی

برای رشد در فهم و نزدیکی به **ה'**، انسان باید آماده باشد خود کنونی‌اش و حتی درک پیشینش از الوهیت را کنار بگذارد؛ همان‌گونه که دانه باید پیش از جوانه‌زدن بپوسد. این **ביטול**، چه خودنفی‌گری محض باشد و چه آمیخته با **אהבה ויראה**، همان «سرودی» است که او را بالاتر می‌برد. و همانند یعقوب، که در خیمه‌ها ساکن بود و در عین حال گله‌ها را می‌چراند، می‌توان آن مرتبه والا را به کار روزمره و عملی فرود آورد.

پرسش‌هایی برای گفت‌وگو

1. چرا لازم است یک «چیز» نخست «هیچ» شود تا چیزی بزرگ‌تر از آن پدید آید؟ دانه چگونه این را نشان می‌دهد؟
2. چگونه کنار گذاشتن ادراکی که از پیش به دست آورده‌ایم می‌تواند به ادراکی بزرگ‌تر بینجامد؟ این چه چیزی دربارهٔ آموختنِ تعالیم حسیدوت (**חסידות**, Chassidus) نشان می‌دهد؟
3. چه چیزی سرود ساده را از سرود دوگانه، سه‌گانه یا چهارگانه متمایز می‌کند، و ماجرای پدری که پسرش را می‌زند دربارهٔ درآمیختنِ صفات چه می‌آموزد؟
4. چرا خورشید نمونه‌ای از **ביטול** است، و دو دیدگاه دربارهٔ حرکتِ آن چیست؟
5. چگونه «خیمه»، به‌مثابهٔ نوری فراگیر، فرودآمدن تا «دام» را ممکن می‌سازد، و یعقوب چگونه این را به‌نمونه نشان داد؟

یادداشت‌ها

بند 1

1 یבל הוא הי אבי יושב

این یادداشت، رونوشت میترل ربه (آدمو"ר האמצעי) از این مامار را معرفی می‌کند؛ آغاز آن با «و آدا یاوال را زایید» است و امکان مقایسه آن را با نسخه چاپ‌شده در **تורה اور** (تורה اور) فراهم می‌آورد.

یادداشت کھوت

הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי בסה"מ תקס"ח כרך א ע' תקנא, בהתחלה "ותלד עדה את יבל". בתו"א לעמבערג ב, ב הנחה אחרת משנת תקס"ט. ראה במפתח המאמרים משנת הני"ל. באחד מהכת"י כותרת: על חתונת בנו. ראה לעיל בציונים לכ"ק אדמו"ר זי"ע. המאמר עם ביאורים והגהות באוה"ת כרך ג תקפה, א (מלקו"ת לג"פ מה, א). וביאור שם תקפו, א. הגהות בדף תקפט, א. לכללות מאמר זה ראה ד"ה כל המאריך באחד — מאמרי אדה"ז על מארז"ל ע' כב ואילך.

2 יבל הוא הי

«و نام برادرش یووال (یובל) بود؛ او پدر همه کسانی بود که چنگ و نی می‌نوازند.»

Genesis 4:21 براسیت די:כ"א

וְשֵׁם אֶחָיו יוֹבֵל הוּא הָיָה אָבִי כָל־תַּפְשׁ כְּנֹר וְעֹנֵב:

And his brother's name was Jubal; he was the father of all such as handle the harp and pipe

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت کھوت

ברاسیت ד, כא.

3

«عاده (عده) یاوال (یبل) را زایید؛ او پدر ساکنان خیمه‌ها و [نگهدارندگان] دام‌ها بود.»

Genesis 4:20 براسیت די:כ'

וַתֵּלֶד עֵדָה אֶת־יָבֵל הוּא הָיָה אָבִי יֹשֵׁב אֹהֶל וּמִקְנָה:

And Adah bore Jabal; he was the father of such as dwell in tents and have cattle

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

4 כל בעלי השיר יוצאין בשיר

מישנא (Shabbos 5:1) حکم می‌کند که حیواناتی که قلاده زنجیری (שיר, shir) بر گردن دارند، در شب‌ات می‌توانند «با שיר بیرون روند و با שיר هدایت شوند»؛ آلتز ریبه (آدمو"ר הזקן) שיר را به معنای «سرود» می‌گیرد و «بیرون رفتن» و «جذب‌شدن» را به معنای ترک مرتبه خویش و بالا رفتن می‌خواند.

Shabbat 51b:8–10 שבת נ"א ב:ח-י

וְכָל בְּעָלֵי הַשִּׁיר יוֹצְאִין בְּשִׁיר וְנִמְשְׁכִין בְּשִׁיר. וּמִזִּין עֲלֵיהֶן, וְטוֹבֵלֵן בְּמִקְוָא. גַּמְי' מֵאִי "נֶאֱמָרָה בְּחֻשִׁים"? אָמַר רַבִּה בַר בַּר חֲנָה: נֶאֱמָרָה חִינּוּרִית בְּזִמְנָא דְּפִרְזָלָא. "וְלֹבְדָקִים בְּפִרוּמְבִּיָּא" — אָמַר רַב הוּנָא: חֲמָרָא לֹבָא בְּפִגְי דְּפִרְזָלָא.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

یادداشت کھوت

שבת נא, ב. ראה לקמן לז, ד. צח, א. קיג, ב. ראה מאמרי אדה"א דרושי חתונה כרך ב ע' תקיח.

5 להתהוות מיש ליש

اختلافی نسخه‌ای: نسخه Buch می‌خواند: «برای آن‌که چیزی از چیزی پدید آید» (به‌جای عبارت دیگر).

یادداشت کھوت

בבוך אדה"ז — יבל אבי יושב: להתהוות דבר יש מיש. ראה ג"כ מאמרי אדה"ז תקס"ז ע' נג ואילך. אוה"ת براسیت ט, ב ואילך. המשך וככה תרל"ז פמ"ב ואילך.

6 להיות נרקב בארץ

یک اختلافی متنی: **اور התורה** به‌جای «در زمین بیوسد» می‌خواند «نخست بیوسد».

یادداشت کھوت

באוה"ת براسیت כרך ג תקפה, א ובלקו"ת לג"פ מה, א: להתרקב מקודם. במאמרי אדה"ז על מארז"ל ע' כג "שיתרקב תחלה וישאר כח התענוג שבגרעין בחי' אין", וכתב שם עוד دוגמא מהוולד שנוצר מטפה, ומאפרוח. וראה תו"ח براسیت לד, א שמבאר ב' המשלים.

بند 2

7 והשגה ראשונה

نسخه‌ای خطی تفاوتی دارد: در نسخه خطی به‌جای «و نخستین ادراک»، «از نخستین ادراک» آمده است.

یادداشت کھوت

בכת"י הני"ל מהשגה ראשונה.

8

וזהו בחי' עמוד שבין ג"ע התחתון לג"ע העליון

زوهار (זהר) از ستونی سه‌رنگ سخن می‌گوید که در باغ عدن ایستاده است و ارواح به‌واسطه آن صعود می‌کنند.

Zohar I, 219a זח"א ریט, א

Zohar II, 211a זח"ב ریא, א

یادداشت کھوت

ראה זח"א ریט, א. זח"ב ریא, א. נתבאר באוה"ת חיי שרה קלב, א. וראה לקמן ק, ב ובמ"מ לשם. בכמה מקומות מובא זה בשם ספר הבהיר. וראה לקמן פא, ג "ענין שנוכר בספרים". ראה לקו"ת בשלח ב, א. סה"מ תקס"ח ע' שפ. ביארה"ז לאדה"א עא, א. ובעוד.

9 עמוד שבין ג"ע התחתון לג"ע העליון

زوهار ستونی را توصیف می‌کند که در میان باغ ایستاده است و ارواح به‌واسطه آن از روزنه فلک به‌سوی بالا صعود می‌کنند.

Zohar, Vayakhel 24:308–316 ספר הזהר, ויקהל כ"ד:ש"ח-שט"ז

10 בשעת הקרבת הקרבן היה צריך להיות ג"כ שיר

תلمוד حکم سرودخوانی لاویان هنگام تقدیم قربانی‌ها را از تورات استنباط می‌کند و می‌آموزد که سرود فقط بر نثار شراب خوانده می‌شود.

Arakhin 11a ערכין י"א א

11 אשה ריח ניחוח

قربانی سوختنی «قربانی آتش، رایحه‌ای خوشایند برای نام چهارحرفی (ה', Havayah)» است؛ این عبارت در سراسر احکام قربانی‌ها تکرار می‌شود.

این گفتار حسیدی (ماמר, maamar) آن را برای اشاره به قربانی به‌مثابه صعودی از پایین به بالا نقل می‌کند.

Leviticus 1:9 وיקרא א':ט'

וְקָרְבוֹ וְקָרְעֵיו יִרְחֹץ בַּמֵּיִם וְהַקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת־הַכֹּל הַמִּזְבֵּחַ עֲלֵה אִשָּׁה רִיח־נִיחֹחַ לַיהוָה

but its inwards and its legs shall he wash with water; and the priest shall make the whole smoke on the altar, for a burnt-offering, an offering made by fire, of a sweet savour unto the L-RD

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

12 یادداشت Kehot برای این عبارت به Leviticus 23:13 ارجاع می‌دهد.

Leviticus 23:13 وיקרא כ"ג:י"ג

וּמִנְחָתוֹ שְׁנֵי עֲשָׂרִים סֹלֶת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן אִשָּׁה לַיהוָה רִיחַ נִיחֹחַ וְנִסְכָּה יֵיִן רִבִּיעִת הַהֵין:

And the meal-offering thereof shall be two tenth parts of an ephah of fine flour mingled with oil, an offering made by fire unto the L-RD for a sweet savour; and the drink-offering thereof shall be of wine, the fourth part of a hin

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

بند 3

13 سیر פשוט ושיר כפול

تسماح تسدک به این بخش استناد می‌کند و می‌افزاید: «می‌توان گفت که سرود ساده مانند مرتبهٔ یگانگی نفس است، یعنی ارادهٔ ساده؛ و هنگامی که عشق و اراده از مجرای حکمت و فهم امتداد می‌یابند، سرود دوگانه نامیده می‌شوند.»

یادداشت كهوت

באזה"ת פ' ויקהל ע' ב'קפז מציין ע"ז: "וי"ל דשיר פשוט זהו כענין בחי' יחידה רצון פשוט וכשהאזהבה והרצון נמשך ע"י חו"ב נק' שיר כפול" עכ"ל. ראה מאמרי אדה"ז על מארז"ל ע' כה.

14 וכנודע שבעמוד יש ג' גוונים

زوهار (זהר) از «ستون سهرنگ» در باغ عدن سخن می‌گوید.

Zohar I, 219a זח"א ריט, א

Zohar II, 211a זח"ב ריא, א

یادداشت كهوت

ראה זח"א ריט, א. זח"ב ריא, א. ובענין הגוונין ראה באזה"ת בלק ע' התקא בשם מהרב הקדוש אברהם בן המגיד נ"ע. בסה"מ תקס"ח ח"א ע' תקנו מבאר ד' גוונין שבעמוד ע"ש.

15 בפ' הזהר פ' קרח

ارجاعات Kehot برای این کلمات (یادداشتش در پایین آمده است).

یادداشت كهوت

קעו, ב.

16 קרואי מועד

گروه قورح (קרח): دويست‌وپنجاه تن از سران جماعت، «فراخوانده‌شدگان به مجمع»، مردان نام‌آور.

Numbers 16:2 במדבר ט"ז:ב'

ויקמו לפני משה ואנשים מבני־ישראל חמשים ומאתים נשיאי עדה קראי מועד אנשי־שם:

and they rose up in face of Moses, with certain of the children of Israel, two hundred and fifty men; they were princes of the congregation, the elect men of the assembly, men of renown;

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

17 קרואי מועד

زوهار عبارت «فراخوانده‌شدگان به مجمع» را چنین شرح می‌دهد: همان‌گونه که تاج‌های برین از مکانی که «قدوسیت» نام دارد فراخوانده می‌شوند، رهبران فرودین نیز فراخوانده می‌شوند؛ مردان قورح از سوی قید و سخت‌گیری (גבורה, Gevurah) آمدند. گفتار حسیدی (ماמר, maamar) به آنچه دربارهٔ این عبارت شرح داده شده است اشاره می‌کند.

Zohar, Korach 1:5-4:15 سفر הזהר, קרח א':ה-ד':ט"ו

18 שו"ה אחר — וכשהביטול . . ועד"ז יש ג"כ שיר מרובע

تسماح تسدک این بخش—از «دیگری» تا «سرود چهارگانه»—را در اور התורה نقل می‌کند.

یادداشت كهوت

موبא באזה"ת בראשית כרך ۲ תתג, א.

19 תכלת וארגמן ותולעת שני ושש

مواي خيمه اجتماع: پشم آبی، ارغوانی و سرخ روشن، و کتان — که به‌صورت چهار کیفیت درهم‌آمیخته خوانده می‌شوند.

Exodus 25:4 שמות כ"ה:ד'

ותכלת וארגמן ותולעת שני ושש ועזים:

and blue, and purple, and scarlet, and fine linen, and goats' hair;

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

20 שו"ה התכללות — האזהבה מוסתרת כו'

افزوده‌ای در نسخهٔ خطی: پس از بخش مربوط به درهم‌آمیزی صفات و عشقی نهفته، این نسخه می‌افزاید: «و می‌توان گفت که این مرتبهٔ خوندنی‌گری است و غیره.»

یادداشت كهوت

בבזך מכתבים סלונים סג, א באזה"ת בראשית כרך ۲ תקפה, ב (מלקו"ת לג"פ מה, א) נוסף: וי"ל שהוא בחי' הביטול כו'.

21 כי כארבע רוחות

در حاشیهٔ ربی אשר، پیش از «زیرا چون چهار باد»، عبارت «[و این نیز همان موضوع]» افزوده شده است.

یادداشت كهوت

בהגהת הרה"ח ר' אשר נוסף: [וזהו ג"כ ענין].

22 כי כארבע רוחות

ارجاعات Kehot برای این کلمات (یادداشتش در پایین آمده است).

یادداشت كهوت

זכר"י, ב, י.

23 כי כארבע רוחות השמים פרשתי אתכם

پیامبر به نام ה' تبعידیان شمال را ندا می‌دهد: «زیرا شما را چون چهار باد آسمان پراکنده ساختم» — یعنی، به‌روشنی، به هر چهار سو پراکنده شده‌اید. ماמר چهار باد را حاصل آمیزش چهار جهت می‌خواند؛ تصویری از «سرود چهارگانه».

Zechariah 2:10 זכריה ב':י'

הוי הוי נסו מארץ צפון נאם־ה' כי כארבע רוחות השמים פרשתי אתכם נאם־ה'

بیرون می‌آید، به جنوب می‌پیچد، سپس به شمال، و در غرب جمع می‌شود.

Zohar, Vayetzei 1:1-7 ספר הזהר, ויצא א':א'-ז'

AND JACOB WENT OUT FROM BEER-SHEBA AND WENT TOWARD HARAN. R. Hiya drew a parallel between this statement and the verse: The sun ariseth, and the sun goeth down, and hasteth to his place where he ariseth (Eccles. 1, 5). 'The sun arising', he said, 'is parallel to Jacob when in Beersheba; and "the sun going down" to Jacob on his way to Haran, when, as we read, "he tarried there all night, because the sun was set"; and as the "sun hasteth to his place where ... he ariseth", so

The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain)

29 הולך אל דרום וסובב אל צפון

«به سوی جنوب می‌رود و به سوی شمال می‌چرخد»: اگر آیه را به معنای ساده‌اش بخوانیم، ممکن است از باد سخن بگوید؛ بادی که در پایان آیه نام برده می‌شود («باد پیوسته دور می‌زند»). راشی و زوهر (זהר) آغاز آیه را درباره‌ی خورشید می‌دانند؛ خورشیدی که دور هر چهار جهت را کامل می‌کند.

Ecclesiastes 1:6 קהלת א':ו'

הוֹלֵךְ אֶל־דָּרוֹם וְסוֹבֵב אֶל־צָפוֹן סוֹבֵב סִבָּב הוֹלֵךְ הָרוּחַ וְעַל־סִבְיָתָיו שָׁב הָרוּחַ:

The wind goeth toward the south, And turneth about unto the north; It turneth about continually in its circuit, And the wind returneth again to its circuits.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

30 شلومو (שלמה) به پسرش اندرز می‌دهد: «زیرا نام چهارحرفی (ה', Havayah) کسی را که دوست می‌دارد توبیخ می‌کند، چنان‌که پدر پسر عزیزش را توبیخ می‌کند» — سخت‌گیری‌ای که از عشق سرچشمه می‌گیرد.

Proverbs 3:12 משלי ג':י"ב

כי את־אֲשֶׁר יֵאָהֵב ה' יוֹכִיחַ וְיִקָּבֵל אֶת־בְּנוֹ יִרְצָה:

For whom the L-RD loveth He correcteth, Even as a father the son in whom he delighteth.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

4 بند

31 יובל אבי כל תופש כנור

یوبال (יובل)، پدر همه‌ی کسانی که چنگ و نی می‌نوازند — در اینجا، آوازی که روح را به فراز می‌برد.

Genesis 4:21 براسیت د':כ"א

וְשֵׁם אָחִיו יוֹבֵל הוּא הָיָה אָבִי כָל־תּוֹפֵשׁ כְּנֹור וְעוּגָב:

And his brother's name was Jubal; he was the father of all such as handle the harp and pipe.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

32 יוצאין בשיר

«با آواز (שיר, shir) بیرون می‌روند» — عروج از راه آواز.

Shabbat 51b:8-10 שבת נ"א ב:ח-י'

وְכָל בְּעָלֵי הַשִּׁיר יוֹצְאִין בְּשִׁיר וְנִמְשְׁכִין בְּשִׁיר. וּמִזִּין עֲלֵיהֶן, וְשׁוֹבְלִין בְּמִקְוֵן. וְגַם מֵאִי "נִאֲקָה בְּחֻשָּׁם"? אָמַר רַבָּה בַּר בַּר חִנָּה: נִאֲקָתָא חִינְרִיתִי בְּזִמְנָא דְּפָרְזִילָא. "וְלִבְדָּקִים בְּפִרְמִיקָא" — אָמַר רַב הוּנָא: חֲמָרָא לִבְזָא בְּפִגִּי דְּפָרְזִילָא.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

Ho, ho, flee then from the land of the north, saith the L-RD; for I have spread you abroad as the four winds of the heaven, saith the L-RD.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

24 שמש בגבעון דום

در روز نبرد جبعون، یوشع (یهوشع) با ה' سخن گفت و در برابر اسرائیل (یשראל) گفت: «ای خورشید، در جبعون بایست، و ای ماه، در دره‌ی ایالون؛ روشن است که فرمانی به خورشید است تا از حرکت بایستد. ماامر به گفتاری ارجاع می‌دهد که این آیه را شرح می‌دهد و حرکت خورشید را خوندنی‌گری (ביטול, bittul) می‌خواند.

Joshua 10:12 יהושע י:י"ב

אֶז יְדַבֵּר יְהוֹשֻׁעַ לַה' בַּיּוֹם הַהוּא אֶת־הָאֱמֹרִי לִפְנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר לַעֲיִנֵי יִשְׂרָאֵל שָׁמַשׁ בְּגִבְעוֹן דּוֹם וַיַּרְחַב בְּעֵמֶק אֵי־לֹחַן:

Then spoke Joshua to the L-RD in the day when the L-RD delivered up the Amorites before the children of Israel; and he said in the sight of Israel: 'Sun, stand thou still upon 'Gibeon; And thou, Moon, in the valley of Aijalon.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

25 בדרוש דחרבות צורים

یادداشت، مَثْمَر «چاقوهای سنگی» را—که در آن «خورشید، در جبعون بایست» توضیح داده می‌شود—در بخش Siddur ختنه‌ی جای می‌دهد.

یادداشت کھوت

בסידור שער המילה ובאוה"ת דרושים לחג השבועות ד"ה תורת ה' תמימה ע' קט.

26 חרבות צורים

ה' به یوشع می‌گوید: «برای خود چاقوهایی از سنگ چخماق بساز»، تا مردم را بار دیگر ختنه کند؛ گفتار مورد اشاره در اینجا (در سیدور (סידור), شعار همیلا (שער המילה), یادداشت‌های کھوت) درباره‌ی همین آیه است.

Joshua 5:2 יהושע ה:ב'

בַּעַת הַהִיא אָמַר ה' אֶל־יְהוֹשֻׁעַ עֲשֵׂה לְךָ חֲרָבוֹת צֻרִים וְשׁוֹב מִלֵּאֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל שְׁנִית:

At that time the L-RD said unto Joshua: 'Make thee knives of flint, and circumcise again the children of Israel the second 'time.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

27 וזרח השמש

کوهلیس (קהלת) درباره‌ی چرخه‌ی بی‌پایان طبیعت می‌گوید: «خورشید برمی‌آید و خورشید فرومی‌رود، و به جای خود می‌شتابد؛ همان‌جا که برمی‌آید» — شرق و غرب.

Ecclesiastes 1:5 קהלת א':ה'

וְזֶרַח הַשֶּׁמֶשׁ וְכָא הַשֶּׁמֶשׁ וְאֶל־מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף וְזֶרַח הוּא שָׁם:

The sun also ariseth, And the sun goeth down, And hasteth to his place where he ariseth.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت کھوت

קהלת א, ה.

28 וזרח השמש

ربی حیا (רבי חייה) در آغاز واپسته (ויצא) این آیات را شرح می‌دهد: خورشید به سوی جنوب و شمال، به راست و چپ می‌رود؛ هر روز در شرق

33 יושב אהל

«و يعقوب مردی درست و پاکسرشت بود و در خیمه‌ها می‌نشست»؛ برخلاف عیسو (עשו)، مرد صحرا.

Genesis 25:27 **בראשית כ"ה:כ"ז**

ויגדלו הנערים ויהי עשו איש ידע ציד איש שקדה ויעקב איש תם ישב אהל:

And the boys grew; and Esau was a cunning hunter, a man of the field; and Jacob was a quiet man, dwelling in tents

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

34 יבל הוא היה אבי יושב אהל ומקנה

یاوال (יבל)، پدر چادرنشینان و دامداران—به‌منزله نوری فراگیر خوانده می‌شود که به پایین کشیده شده است. در اینجا **מאמר** (maamar) او را چنین می‌خواند.

Genesis 4:20 **בראשית ד':כ'**

ותלד עדה את־יבל הוא הקה אבי ישב אהל ומקנה:

And Adah bore Jabal; he was the father of such as dwell in tents and have cattle

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

35 לשמש שם אהל בהם

داوود (דוד) درباره آسمان‌هایی که شکوه ה' را بیان می‌کنند می‌گوید: «در آنها برای خورشید خیمه‌ای برپا کرد»؛ خورشید چون دامادی از حجله‌اش بیرون می‌آید. **מאמר** «خیمه» را نوری فراگیر می‌خواند که خورشید را در خودنقش‌گری (ביטול، bittul) و اشتیاق نگه می‌دارد.

Psalms 19:5 **תהילים י"ט:ה'**

בכל־הארץ נצא קום ובקצה תבל מליקם לשמש שם־אהל בהם:

Their line is gone out through all the earth, and their words to the end of the world. In them hath He set a tent for the sun

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

יادداشت كهوت

תהלים יט, ה.

36 בטול ותשוקה

در شرح تسماء تسدک (הצמח צדק) بر מזامیر، این بند با افزوده‌ای نقل شده است: «(یعنی گردش آن، و خم‌شدنش به سوی غرب در خودنقش‌گری).»

יادداشت كهوت

ביהל אור ע' 64 נוסף: (דהיינו ענין סיבובה בהשתחוואה למערב בבחי' ביטול) עכ"ל שם.

37 בבחי' בטול

یاהל اور از عיך הוילخ خوانشی قبلائی می‌افزاید: صفات عاطفی (ז"א / **זעיר אנפין**, Z'air Anpin) و בעי مؤنت / فرمانروایی (נוקבא, Nukva) در عالم صدور (אצילות, Atzilus) درون پدر و مادر (אבא ואמא, Abba v'Imma) بالا می‌روند: آن دو همچون ساییانی برای عروسی آنها را می‌پوشانند، و «برای خورشید، خیمه‌ای در میان آنها نهاد» یعنی درون پدر و مادر.

יادداشت كهوت

ביהל אור שם: "ובעמה"מ שער ששי פרק ס"ה דל"ז ע"א פי' וזו"ג דאצילות נתעלו בתוך או"א ומכסים עליהם כמו חופת חתן וכלה ועז"נ לשמש שם אהל בהם ר"ל בהם בתוך או"א עכ"ל".

38 יבל לחמורים

پیرمرد چبقة (גבעה) لاوی را به خانه خود می‌آورد و «به الاغ‌ها علوفه داد (وَيَاوُول)؛ علوفه‌ای که برایشان آمیخته بود. **מאמר** در این واژه «یاوال» را می‌شنود، به معنای «آمیختن».

Judges 19:21 **שופטים י"ט:כ"א**

ובביאתו לביתו ויגבל לחמורים ויךחצו רגליהם ויאכלו וישתו:

So he brought him into his house, and gave the asses fodder; and they washed their feet, and did eat and drink

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

يادداشت كهوت

שופטים יט, כא.

39 ומתחת זרעות עולם

آخرین برکت موسی (משה): «ה' ازلی مسکن است و در زیر، بازوان جاودان‌اند»؛ روشن است که ה' اسرائیل را از زیر نگاه می‌دارد. **מאמר** این آیه را می‌آورد تا نشان دهد که نور فراگیر هم در پایین است و هم در بالا. (يادداشت كهوت شماره 33:21 را می‌آورد؛ این عبارت در 33:27 است.)

Deuteronomy 33:27 **דברים ל"ג:כ"ז**

מענה אלקי קדם ומתחת זרעת עולם ויגרש מפניך אויב ויאמר השמד:

The eternal G-d is a dwelling-place, And underneath are the everlasting arms; And He thrust out the enemy from before thee, And said: 'Destroy

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

يادداشت كهوت

דברים לג, כא.

40 מקל לבנה לח

يعقوب (יעקב) شاخه‌هایی از صنوبر تازه، بادام و چنار گرفت، رگه‌های سفیدی در آنها تراشید و آنها را پیش گله‌های لابان (לבן) گذاشت.

Genesis 30:37 **בראשית ל':ל"ז**

ויקח־לו יעקב מקל לבנה לח ולזו ערמון ויפצל בהן קצלות לבנות מחשף תלכן אשר על־המקלות:

And Jacob took him rods of fresh poplar, and of the almond and of the plane-tree; and peeled white streaks in them, making the white appear which was in the rods

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

41 מקל לבנה לח

ربى اليعزر (אלעזר) شاخه‌های يعقوب را مرتبة سفيد سوي راست (صنوبر) و مرتبة سرخ سوي چپ (بادام و چنار) می‌خواند؛ يعقوب آن دو را به هم پیوند داد و میانشان ایستاد: آمیزه‌ای که **מאמר** آن را مهر (חסד, Chesed)، قید و سخت‌گیری (גבורה, Gevurah) و زیبایی و هماهنگی (תפארת, Tiferes) می‌خواند.

Zohar, Vayetzei 31:305-32:310 **ספר הזהר, ויצא ל"א:ש"ה-**
ל"ב:ש"י

Thus all that Jacob did contained a deep symbolic purpose. Further it is written: AND JACOB TOOK RODS OF FRESH POPLAR, ETC. R. Eleazar discoursed here on the verse: For the L-rd hath chosen Jacob unto himself and Israel for his own treasure (Ps. 135, 4). 'From the actual words of the original', he said, 'we could not tell whether it was the L-rd who chose Jacob or vice-versa. That the former is meant we know from the parallel verse which says: "For the portion of the ... L-rd is his people

The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain)

42 יושב אהל ומקנה כנ"ל

נסח דסטנויס, maamar را با بندی دیگر پایان می‌دهد: آواز تنها بر شراب خوانده می‌شود؛ از آنجاکه قربانی‌ها بالا برده می‌شوند، آنها نیز به آواز، یعنی خودنق‌گری، نیاز دارند؛ و شراب «אלקים» را شاد می‌کند». زیرا آواز بر شراب خودنق‌گری و آشکارسازی را به همراه می‌آورد و نام چهارحرفی (הי, Havayah) را با نام אלקים (אלקים, Elokim) یگانه می‌سازد.

یادداشت کھوت

סיום המאמר בכרך אדה"ז — יבל אבי יושב א, א "וזהו אין אומרים שירה אלא על היין שנאמר יין המשמח כו' אם אנשים משמח כו' מכאן כו' כי ענין הקרבנות הוא ג"כ העלאת ממוטה למעלה הוצרך לזה ג"כ בחי' שיר בחי' ביטול שיכול להיות העלאת, וזהו המשמח אלקים כו' פי' כי הוי' הוא בחי' גילוי ואלקים הוא בחי' הסתר וע"י השיר על היין נעשה בחי' ביטול וגילוי לכן הוא משמח בחי' אלקים בחי' הסתר להיות יחוד הוי' באלקים, אשה בעלה משמחה נכנס יין יצא סוד כו'".

43 ועמ"ש . . ע"פ מקושש

در آنجا توضیح داده می‌شود که «و به وسیله یوبال، ریشه‌هایش را می‌گستراند»: یوبال و یویل هر دو واژه‌هایی برای رساندن (הולכה, holachah) هستند؛ مانند «پادشاهان برای پیشکش‌ها می‌آورند» (יובילו, yovilu). یوبال یعنی ה' از طریق تورات و فرمان‌ها (מצוות, mitzvos) خود را به پایین می‌رساند و امتداد می‌بخشد، و یویل یعنی او ما را به بالا هدایت می‌کند و بالا می‌کشد. این بند به این maamar بازمی‌گردد.

یادداشت کھوت

לקו"ת שלה מב, ד. ובאה"ת בראשית כרך ג תקפו, א מעתיק הלשון מהלקו"ת עם תוס' בראור.

44 מקושש

مردی که در روز سبت (שבת, Shabbos) «هیزم گرد می‌آورد»؛ آیه‌ای که در اینجا گفتار به آن اشاره دارد.

Numbers 15:32 במדבר ט"ו:ל"ב

ויהיו בני ישראל במדבר וימצאו איש מקושש עצים ביום השבת:

And while the children of Israel were in the wilderness, they found a man gathering sticks upon the sabbath day.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

45 בפי ויצא ע"פ ושש שנים בצאנך

در آنجا، شش سال کار یعقوب برای گله لابان، شش بخش میشنا (משנה) است؛ «گله» (צאן, tzon) همان چیزی است که از لذت والا، فراتر از زنجیره نزول عوالم (השתלשלות, hishtalshelus)، «بیرون می‌آید» (יוצא, yotzei). و یعقوب «گله‌های بسیار» را از مرتبه‌ای بسیار والا امتداد داد.

یادداشت کھوت

לקמן כ, ג ואילך.

46 ושש שנים בצאנך

يعقوب (יעקב) به لابان (לבן): «و شش سال برای گله‌ات.»

Genesis 31:41 בראשית ל"א:מ"א

וְהִלְכִי עֶשְׂרִים שָׁנָה בְּבֵיתְךָ עֲבָדְתִּיךָ אַרְבַּע־עֶשְׂרֵה שָׁנָה בְּשָׂמִי בְנִתְיֶיךָ וְשֵׁשׁ שָׁנִים בְּצֹאנְךָ וְתִחַלֵּךְ אֶת־מִשְׁכָּרְתִּי עֶשְׂרֵת מָנִים:

These twenty years have I been in thy house: I served thee fourteen years for thy two daughters, and six years for thy flock; and thou hast changed my wages ten times.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

47 ע"פ ואלה המשפטים

توضیح «و اینها احکام‌اند» با عبارت «نسل انسان و نسل بهیمه» آغاز می‌شود و «بهیمه» (בהמה, behemah) را به معنای نفوس عالم آفرینش (בריאה, Beriah) و «انسان» (אדם, adam) را به معنای نفوس عالم صدور (אצילות, Atzilus) می‌گیرد؛ بدین ترتیب، معنای «دام‌ها» را که اینجا به آن اشاره شده است، بسط می‌دهد.

یادداشت کھوت

ראה לקמן עו, ב.

48 ואלה המשפטים

«و این‌ها احکام هستند»، آیه‌ای از گفتار دیگری که در اینجا به آن اشاره شده است.

Exodus 21:1 שמות כ"א:א'

וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תָּשִׂים לִפְנֵיהֶם:

Now these are the ordinances which thou shalt set before them.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

49 ע' בזהר ויצא

ارجاعات Kehot برای این کلمات (یادداشتش در پایین آمده است).

یادداشت کھوت

קסא, ב.

50 یادداشت Kehot برای این عبارت به Exodus 21:1–24:18

می‌دهد.

Exodus 21:1–24:18 שמות כ"א:א'–כ"ד:י"ח

درباره این نسخه

.the notes و .our explanations ,the English translation ,This edition contains the Hebrew text

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

.Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0

.Our explanations, with the overview, the questions and the page for children: CC BY-NC 4.0

The notes: Kehot's marei mekomos ("Sources and References", including the Rebbe's notes) © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted; our notes on them: CC BY-NC 4.0.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA); The Holy Scriptures: A New Translation (JPS 1917) از طریق سفاریا: (Public Domain); William Davidson Edition - Vocalized Aramaic (CC-BY-NC); The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain).

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0>

ترجمه و شرح انگلیسی: با کمک هوش مصنوعی (openai/gpt-6-luna-pro:batch) برای likuteitorah.com تهیه شده و با متن عبری و سفاریا مقابله شده است؛ هنوز ویراستار انسانی آن را بازبینی نکرده است. لطفاً هر مطلب مهمی را با متن عبری مقابله کنید.

ربه خواست که ماماریم پارشای آن هفته، «پارشای حسیدی»، در همان هفته و در طول هفت روز آن آموخته شوند (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306–309). چرا آن را بیاموزیم و برکات ربه: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha

پروژه‌ای رایگان و غیرتجاری؛ هیچ چیز در اینجا فروخته نمی‌شود. وابسته به Kehot, Sefaria یا کتابخانه لوباوویچ نیست. © likuteitorah.com

از likuteitorah.com/fa/torah-ohr/bereishis/9/

تقدیم به افتخار

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

پدر ربه، רב لیوی ییتسخاک